

[Holger Hansen.]

udvikling, der er sket og sker; det bliver der vel en anden lejlighed til at drøfte, Men jeg vil godt have sagt, at jeg tror, det er væsentligt, at vi også ud fra det perspektiv, vi her drøfter, søger at appellere til den grønlandske befolknings medvirken på alle områder i det, der sker i det grønlandske samfund i disse år, ved at give den ansvar, ved at give den medindflydelse på udviklingsforløbet.

Venstre kan give tilslutning til lovforslaget. Men jeg kan ikke tilbageholde den bemærkning, at jeg føler, folketinget i denne meget alvorlige sag ligesom kniber udenom, at vi giver ansvaret fra os og skubber det over på Grønlands landsråd, som selvfølgelig kender de grønlandske problemer bedst og selvfølgelig også har de bedste forudsætninger for at løse dem, men som nok alligevel i så alvorlige og afgørende sager burde have folketinget i ryggen.

Vi er altså fra venstre rede til at fremme dette lovforslag for at give de grønlandske myndigheder muligheder for at vende en udvikling, der vil have så mange menneskelige tragedier i sit kølvand, og vi vil være med til at gøre det så hurtigt, som det er forsvarligt.

Svend Haugaard: Man behøver ikke at kende så forfærdelig meget til de grønlandske forhold, før man er klar over, at alkoholproblemet er et meget stort problem, og jeg vil gerne understrege, at det ikke blot gælder for grønlænderne, men også i høj grad for en betydelig del af den danske arbejdskraft i Grønland. Jeg synes ikke, det er helt uforståeligt; i hvert tilfælde findes der undskyldende momenter for den grønlandske befolkning, hvad jeg har sværere ved at finde for den danske — jeg vil næsten yderligere sige, at den danske måske har et medansvar ved ligesom at have påvirket andre kredse til at drikke.

Hvorfor er det galt, er der spurgt. Ja, det er en meget stor omvæltning i det gamle grønlandske livsmønster, der er sket med den moderne udvikling. Det er en ny livsform, det er nyt arbejde, ny boplads, byen fremfor udstedet, en række indbyrdes bånd slået i stykker. Før førte man en meget barsk tilværelse, men dog med et betydeligt sammenhold især inden for familien. Man

havde et større personligt ansvar over for sin familie, man havde et eneansvar. Under de nye sociale betingelser forsvinder noget af det selvhjulpne og dermed også noget af eneansvaret. Det er en del af en udvikling, som vi ikke kan stå imod. Men det er også forståeligt, at det i en overgang må blive sådan, at det skaber en vis rådvildhed, en vis rodløshed, usikkerhed og også i visse tilfælde direkte ligegyldighed. Jeg tror, at det, der i høj grad er galt, er, at det ikke er lykkedes at få den grønlandske befolkning gjort tilstrækkelig medlevende, tilstrækkelig engageret, tilstrækkelig medansvarlig for den nye tids udvikling, at den i lidt for høj grad ligesom har været tilskuere til forholdene.

Grønlands problem i dag er ikke først og fremmest et teknisk problem, men i langt højere grad et psykisk problem, og dansk lovgivning og dansk administration kan ikke helt sige sig fri for ansvar herfor — selv om jeg klart skal indrømme, at det har været svært at gøre det anderledes. Man kan blot håbe, at de moderne narkotiske nydelsesmidler ikke vinder indpas i Grønland i den nuværende situation. Der er så megen vildrede og så megen følelse af tomrum, at dette kan være overordentlig farligt.

I drikkeriets spor følger det store familiemæssige tragedier. Jeg har haft lejlighed til i sommer at tale med flere medlemmer af og bestyrelser for kvindeforeninger, og fra dem alle blev drikkeriet fremhævet som det største og alvorligste problem, som det, der truede familielivet.

Når der nu er tale om et indgreb imod drikkeriet, om rationering og andre former, bliver dette af nogle fremhævet som et indgreb i den personlige friheds ret. Man glemmer drikkeriets langt alvorligere krænkelse af familielivets ret. Problemet er meget stort, og spørgsmålet er, hvordan det kan klares — eller hvordan en del af det kan klares, for det kan vel ikke klares helt. Her synes jeg, det er helt nødvendigt, at vi siger det sådan, at det afgørende kan ikke være den personlige friheds værn ud fra et alkoholkriterium, og det kan heller ikke være spørgsmålet om landskassens økonomi. Det vil være en lykke for det grønlandske samfund, hvis landskassen på dette område kommer til at mangle indtægter på grund af nedsat spiritusforbrug.

Jeg tror, det er rigtigt, at landsrådet får